

Оксана Захарчук

**КИЇВСЬКИЙ МАЙДАН
В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО КОМПОЗИТОРА**

Walter Saul. Kiev 2014: Rhapsody for Oboe and Orchestra, Violin Concerto, Overture for the Jubilee, A Christmas Symphony etc. / National Symphony Orchestra of Ukraine, Theodore Kuchar / Naxos: American Classics

В жовтні 2015 року побачив світ компакт-диск з прем'єрними записами творів видатного сучасного американського композитора і п'яніста Волтера Соула (Walter Saul). Цей диск було записано у Великій концертній залі Національного радіо України 18, 20 і 21 грудня 2014 року в Києві; продюсер Олександр Горностай, інженер і видавець Андрій Мокрицький, американська фірма звукозапису «Naxos», розтиражовано її представництвом в Німеччині.

Творчий доробок Соула нараховує 230 композицій різних за жанровими ознаками: інструментальні ансамблі (56), хорові твори (38), фортеп'янна музика (45), вокальні твори (31). Композитор нагороджений багатьма відзнаками, зокрема «Композитор року» (1986, 1990). Працює на посаді професора в університеті Фресно і викладає гру на фортеп'яно, теорію, композицію, історію музики і музичну критику.

Презентовані на диску шість композицій у виконанні Національного симфонічного оркестру України під орудою Теодора Кучара були написані Соулом впродовж 40 років: «Метаморфоза» (1974), «Від життя до Вічного життя» (1978), Концерт для скрипки з оркестром (1980), Різдвяна симфонія (1992), Ювілейна

увертюра (1997), «Київ 2014: Рапсодія для гобою і оркестру» (2014). Ці твори композитора становлять увесь його доробок у жанрі інструментальної оркестрової музики. В них яскраво проявилось творче кредо митця – створення музичних ікон, що є вікнами звукового світла, які свідчать про безпосередню близькість, присутність Ісуса Христа і виявляють слухачам Його небесну славу.

«Метаморфоза» – одночастинна фантазія квазі соната для фортеп'яно облігато і оркестру, згідно висловлення самого композитора, відтворює зміну його власної світоглядної позиції як послідовника Ісуса Христа. Твір написано в стилі Ф. Ліста. Звучання дерев'яних духових інструментів у вступі приводить до посилення ролі фортеп'яних соло і відповіді оркестру. Глибока кульмінація твору є центром зовнішньої і внутрішньої боротьби, що триває як в душі самого композитора, так і в нашому світі сьогодні.

У своїй композиції «Від життя до Вічного життя» Соул прославляє перетворення, а точніше перехід життя через тілесну смерть до Вічного життя, яке обіцяв Ісус Христос в Біблії. Твір починається звучанням ноти «соль» у крайніх регістрах у виконанні тремоло струнних, що створює враження шепотіння. Згодом додаються ще два звуки, символізуючи Бога в трьох іпостасях. Новий акорд утворився з великим регістровим розривом всередині. З наступним розвитком ці три звуки заповнюють регістровий розрив і творять початкові мотиви двох контрастних тем увертюри, що стануть основою видозміненої сонатної форми.

Концерт для скрипки й оркестру складається з двох частин, які поєднуються каденцією для скрипки соло. В музиці повільної першої частини, в її трьох основних розділах зображено Бога як Пресвяту Трійцю. Друга частина Концерту – натхненна пасакалія з початковою радісною урочистою темою, яка в процесі активного розвитку трансформується в спокійний хорал. Подальше музично-тематичне розгортання приводить до появи фуги з великою кількістю голосів, що змальовують безмежну небесну височінь.

В *Різдвяній симфонії* Соул відтворив чотири знаменні події Різдва: Благовіщення Марії про народження нею Ісуса Христа – Спасителя світу, подорож Пресвятої Богородиці в опіці Божій, зустріч праведного старця Симеона з обіцяним Месією і прославна Пісня ангелів на честь Різдва. Назви 4-частинного циклу симфонії відповідають їх ідейно-тематичному наповненню: Гавриїл, Зірка, Симеон і Слава.

Ювілейна увертюра була створена з нагоди святкування 50-ї річниці заснування симфонічного оркестру Куїнсі в штаті Іллінойс. В цій увертюрі композитор досліджує життя Джона Куїнсі Адамса – шостого президента США, який був найбільш палким прихильником скасування рабства в американській історії. Як перемога Куїнсі над рабськими стосунками в суспільстві, так і духовна перемога, тобто Божа перемога, повністю втілена в Ісусі Христі, звільняє нас від духовного рабства і гріховної залежності.

Розглядаючи композицію Соула «Київ 2014: Рапсодія для гобою і оркестру», необхідно відзначити зацікавлення автора історією українського народу. Тут відтворено події в Україні, її сумніви та надії у ХХІ столітті. Твір був написаний досить швидко під час обмірковування Соулом поїздки до Києва в період конфлікту

з Росією. Акцентовані акорди оркестрового tutti на fortissimo змальовують сучасну боротьбу на Східній Україні. Згодом з'являється спокійна мелодія – соло гобоя, що нагадує старовинні церковні співи. Цей тихий голос говорить про надію Ісуса Христа стосовно України, яка офіційно прийняла християнське віросповідання 988 року. Ця мелодія урочисто звучить в оркестровому викладі в кінці *Panсодії*, ставши тріумфальною піснею перемоги українського народу в боротьбі за свою незалежність.

Сольні партії у зазначених творах виконали провідні американські музиканти – гобоїстка Ронг-Г'юї Лю (Rong-Huei Liu), скрипаль Джеймс Басвел (James Buswell), а також п'яніст Волтер Соул. Лю є однією з найбільш активних гобоїсток Південної Каліфорнії. Поряд з цим вона займається викладацькою діяльністю на посаді професора в університетах Каліфорнії і Ля С'єрра, а також в коледжі в Ріверсайді.

Басвел відомий у світі як концертуючий скрипаль. Він був першим виконавцем і зробив записи творів багатьох сучасних композиторів (Нед Порем, Єгуді Винер, Гюнтер Шулер, Джон Гарбісон, Карло Менотті та Елен Цвіліх). Басвел дав більше сотні концертів, співпрацюючи з видатними диригентами і оркестрами на п'яти континентах. Він є володарем нагороди «Греммі» за запис Концерту для скрипки і оркестру Самюела Барбера. Скрипаль виступає також і як диригент симфонічного, оперного та балетного репертуарів та викладає в університеті Індіани і консерваторії Нью-Інгленда.

Національний симфонічний оркестр України вважається одним з найкращих симфонічних оркестрів у Східній Європі. Концертні турне колективу охоплюють багато країн світу. Впродовж 1994–2004 років оркестр зробив понад 80 записів на фірмах «Naxos» і «Марко Поло». Саме в цей час Теодор Кучар був мистецьким директором і головним диригентом оркестру, до репертуару якого входять кращі зразки світової симфонічної музики, зокрема й української. Тепер Кучар працює в США і є одним з найплодовитіших диригентів у сфері звукозапису. Він здійснив понад 100 записів на різних фірмах. Нагороджений премією «Греммі» за кращий запис Альбому інструментальних творів у 2013 році.

Необхідно відзначити високу виконавську майстерність усіх музикантів, які брали участь в реалізації проекту «Волтер Соул: Київ 2014 / Скрипковий концерт». Звукозапис компакт-диску здійснено на відповідному технічному рівні і з врахуванням сучасних вимог. Якісний звукозапис сприяє кращому пізнанню та розумінню музики Волтера Соула – одного з провідних американських композиторів. Соул виконує високу місію, покладену на нього Богом, бо його твори є музичними вікнами світла, які виявляють Божу присутність та викликають високі почуття, бажання прослави страждуючого і воскреслого Ісуса Христа.

